

EWA WOLNICZ-PAWŁOWSKA
ORCID: 0000-0002-5957-7854
Uniwersytet Warszawski, prof. emer.
Warszawa, Polska

<https://doi.org/10.17651/ONOMAST.67.1>
Onomastica LXVII, 2023
PL ISSN 0078-4648

PROFESOR HANNA POPOWSKA-TABORSKA
(1930–2022)

Profesor Hanna Popowska-Taborska należała do najwybitniejszych slawistów swojego pokolenia. Pozostawiła po sobie ogromną spuściznę naukową, dotyczącą głównie etnogenezy Słowian oraz kaszubszczyzny. Zagadnienia onomastyczne, chociaż nie stanowiły centrum Jej zainteresowań, stale jednak towarzyszyły Jej badaniom i były obecne w znacznej części prac. „Bibliografia onomastyki polskiej” (Taszycki i in., 1972–2020) notuje kilkadziesiąt pozycji autorstwa Profesor H. Popowskiej-Taborskiej, powołują się na Nią również autorzy obu kompendiów onomastycznych, opracowanych w Polsce: „Polskich nazw własnych” (Rzetelska-Feleszko, 1998) oraz „Słowiańskiej onomastyki” (Rzetelska-Feleszko i in., 2002–2003). Zakres badanych przez Nią propriów był bardzo szeroki: pisała o choronimach

i nazwach miejscowości, hydronimach i nazwach terenowych, badała słowiańskie etnonimy, staropolskie i dialektalne formy nazw osobowych, a także — jako jedna z pierwszych — przezwiska nauczycieli. Zainteresowania i związki koleżeńskie skłaniały Ją do uczestnictwa w konferencjach i spotkaniach onomastycznych w kraju i zagranicą, zazwyczaj — z referatami, a zawsze — jako ważny i słuchany przez wszystkich dyskutant. W tych rozmowach cechowała Ją zyczliwość i uprzejmość, ale jednocześnie najważniejsza była dla Niej prawda i naukowa rzetelność.

Panią Hannę Popowską-Taborską poznałam ponad 50 lat temu, rozpoczynając pracę w Zakładzie Słowianoznawstwa PAN¹ w Warszawie. Kierowała już wówczas zespołem opracowującym „Atlas językowy kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich” (AJK), odciążając w tych obowiązkach prof. Zdzisława Stiebera, a po jego odejściu na emeryturę w 1973 roku przejęła opiekę nad Pracownią Języków Lechickich. W Zakładzie cieszyła się powszechnym szacunkiem. Ceniono Jej prace naukowe i organizacyjne, słuchano opinii na systematycznie odbywających się zebraniach naukowych. Była niekwestionowanym autorytetem naukowym i dla kolejnych pokoleń pracowników naukowych, i dla swoich kolegów, czego wyrazem jest kilka tomów zbiorowych Jej dedykowanych oraz artykułów o Jej dokonaniach (por. Wrocławska, 2015, s. 3–24).

Urodziła się 22 marca 1930 roku w Warszawie w rodzinie znanego lekarza. Dom był patriotyczny, toteż nic dziwnego, że po wybuchu wojny należąca do podziemnego harcerstwa Hania włączyła się w aktywność konspiracyjną. Po klęsce powstania warszawskiego wraz z rodzicami znalazła się w niemieckim obozie pracy, musiała pracować w fabryce broni Kruppa. O niepewności przeżycia, głodzie i ciężkiej dla dziecka pracy opowiadała czasem nam, młodszym, dając świadectwo tych trudnych i tragicznych lat. Wraz z rodzicami udało się Jej uciec z obozu i przez Czechy powrócić do Polski. Po wojnie Warszawa była w ruinie i — tak jak dla wielu warszawiaków — dla rodziny Popowskich domem stała się Łódź. Hania ukończyła tam szkołę średnią, a potem studia na Uniwersytecie Łódzkim. Na łódzkiej polonistyce wykładali wówczas m.in. Henryk Ułaszyn, Zdzisław Stieber i Karol Dejna; niewątpliwie wpłynęli oni na zainteresowanie przyszłej badaczki zagadnieniami językowymi. Znajomość szerszego tła slawistycznego zawdzięczała przede wszystkim Zdzisławowi Stieberowi. Był on promotorem Jej pracy magisterskiej (1952) i widział w Niej swoją asystentkę, jednak z przyczyn politycznych projekt ten nie doszedł wtedy do skutku. Młodej polonistce udało się natomiast znaleźć pracę w Warszawie, w Państwowym Instytucie Wydawniczym, gdzie w redakcji klasyków staropolskich opracowywano m.in. edycję dzieł Jana Kochanowskiego i Wacława Potockiego.

¹ Zakładowi Słowianoznawstwa PAN zmieniono z czasem nazwę na Instytut Słowianoznawstwa PAN (1977), a następnie na Instytut Slawistyki PAN (1992). O skomplikowanych początkach Zakładu i jego strukturze zob. np.: J. Siatkowski (1978, s. 4–16), K. Handke (2004, s. 11–30).

Ideologiczna przebudowa polskiego powojennego życia naukowego w latach 50. XX wieku przyniosła odgórną likwidację zasłużonych placówek, takich jak Polska Akademia Umiejętności i Towarzystwo Naukowe Warszawskie; to głównie na podstawie ich zasobów materialnych utworzono Polską Akademię Nauk. W tej nowej strukturze znalazł się Zakład Słowianoznawstwa, którego jednym z organizatorów był prof. Zdzisław Stieber. Dzięki jego staraniom Hanna Popowska znalazła zatrudnienie w PAN w 1954 roku i mogła oddać się pracy naukowej, którą prawdziwie żyła. Jak się okazało, w tym miejscu pracy spędziła wiele lat, odchodząc na emeryturę w 2013 roku. Tu uzyskała stopień doktora (1959), doktora habilitowanego (1966), została profesorem nadzwyczajnym (1972), a następnie profesorem zwyczajnym (1979). Pełniła wiele funkcji w zmieniających się strukturach Zakładu (a potem Instytutu): kierownika Pracowni Języków Lechickich (później: Pracowni Języków Lechickich i Łużyckich), Pracowni Etnogenezy Słowian, Pracowni Leksyki i Leksykografii Słowiańskiej, Zakładu Językoznawstwa IS PAN.

W 1954 roku załączkiem przysłej pracowni, mającej pod kierunkiem prof. Zdzisława Stieberta przygotować badania terenowe nad planowanym atlasem językowym kaszubszczyzny, był dwuosobowy zespół, w skład którego weszły dwie dawne studentki profesora: Zuzanna Topolińska i Hanna Popowska. Obie otrzymały na studiach znakomite wykształcenie dialektologiczne i dobrą podbudowę slawistyczną, obie obdarzone były wyjątkowym potencjałem intelektualnym. Wkrótce zespół poszerzył się o następne osoby, m.in. Ewę Kamińską (później Rzetelską-Feleszko). Jej żywe zainteresowania onomastyczne nie pozostały bez wpływu na późniejsze badania starszej koleżanki. „W czasie, gdy rozpoczęte zostały pierwsze przygotowawcze prace do «Atlasu językowego kaszubszczyzny» (AJK), przy tworzeniu kwestionariusza dołączony został do niego zestaw pytań, między innymi o gwarowe formy nazw wsi, nazw terenowych, jezior, rzek, o kaszubskie imiona i nazwiska, w tym zwłaszcza o ludowe nazwy żon, synów i córek, także o nazwy mieszkańców wsi. Dodatek przygotowała Ewa Kamińska ...” (Rzetelska-Feleszko, 2004, s. 92). Zebrano bogate materiały, które wykorzystano nie tylko w samym „Atlasie”², ale również w osobnych artykułach poszczególnych członków zespołu. Hanna Taborska³ wracała do tych materiałów niejednokrotnie w różnych swoich pracach, np. w artykule o toponimach typu *Dobrcz, Drzewicz, Sulęczyno* (Popowska-Taborska, 1979).

Należałoby dodać, że badaniom onomastycznym w Zakładzie Słowianoznawstwa PAN sprzyjało nastawienie obu jej pierwszych kierowników, Tadeusza

² Zob. np. Handke, Popowska-Taborska (1978).

³ Co do formy nazwiska: w 1959 roku Hanna Popowska wyszła za Romana Taborskiego, wybitnego polonistę, znawcę kultury i literatury, zasłużonego zwłaszcza dla badań nad teatrem. W codziennych kontaktach od tej pory używała tylko nazwiska odmězowskiego, prace naukowe podpisywała podwójnym nazwiskiem.

Lehra-Splawińskiego i Zdzisława Stiebera. Z perspektywy lat tak to oceniła Ewa Rzetelska-Feleszko: „U początku językoznawczych badań nazw własnych związanych z PAN-owską slawistyką leżało zainteresowanie Tadeusza Lehra-Splawińskiego, od 1954 r. kierownika Zakładu Słowianoznawstwa PAN, nazwami etnicznymi i rzeczynymi, które rozpatrywał w swoich pracach jako argumenty dotyczące kolebki języka prasłowiańskiego. [...] W dorobku naukowym Zdzisława Stiebera, wieloletniego dyrektora Instytutu i inicjatora podejmowanych w nim prac, znalazły się także liczne publikacje z zakresu onomastyki. Sprawilo to, że traktował on życzliwie nowe projekty badawcze dotyczące nazewnictwa” (Rzetelska-Feleszko, 2004, s. 91).

Takim projektem był niewątpliwie temat, który Hanna Taborska wybrała na monografię habilitacyjną. Wykorzystała toponimy, aby zarysować jeden z najciekawszych obrazów pogranicza języków blisko spokrewnionych. Książka „Dawne pogranicze językowe polsko-dolnołużyckie w świetle danych toponomastycznych” (Popowska-Taborska, 1965) odbiła się szerokim echem w środowisku zarówno slawistów, jak i onomastów, ukazały się jej recenzje pióra wybitnych onomastów czeskich, niemieckich i rosyjskich. W opracowaniu autorka wykorzystała historyczne zapisy nazw terenowych z osiemnasto- i dziewiętnastowiecznych niemieckich map katastralnych, uzupełniając te materiały o dane z dokumentów średniowiecznych. Na tej podstawie udało się zarysować dawną granicę językową między polszczyzną i łużycczyzną. Nie była to jednak typowa monografia onomastyczna, ponieważ nie sam materiał, jego objaśnienie morfologiczne i etymologiczne ani klasyfikacja semantyczna czy też strukturalna stały w centrum zainteresowania autorki, ale cechy fonetyczne, służące wytyczeniu dawnej granicy językowej polsko-dolnołużyckiej. Dla wielu późniejszych badaczy onomastyki pogranicza polsko-niemieckiego książka stanowiła także wzór opisu kolejnych stadiów germanizacji tamtejszej społeczności i związanych z nią zabytków językowych. Bardziej szczegółową problematykę, związaną z wymienioną monografią, przedstawiła badaczka w kilku artykułach, m.in. w czasopiśmie „Onomastica” w latach 60. XX wieku.

Warto zaznaczyć, że wspomniane publikacje o tematyce onomastycznej nie były Jej pierwszymi opracowaniami nazw własnych, bowiem już w 1960 roku zamieściła w „Języku Polskim” artykuł „O przezwiskach nauczycieli”, ceniony przez późniejszych badaczy tej właśnie grupy antroponimów. Jednak problematyka socjolektalna nie była dla Hanny Taborskiej tak pasjonująca, jak dialekty i dawne stadia rozwojowe języków słowiańskich — to na nich skupiła się w dalszej pracy naukowej. Skierowała swoje zainteresowania — wzorem swoich mistrzów i nauczycieli — ku etnogenezie Słowian. Pod koniec lat 70. XX wieku stanęła na czele Komisji Etnogenezy Słowian przy Komitecie Słowianoznawstwa PAN. Podstawowe założenia, jak wykorzystać onomastykę w badaniach etnogenetycznych, przedstawiła w artykule zamieszczonym w piśmie „Onomastica”

(Popowska-Taborska, 1982, s. 242–248). Prowadziła intensywne i szeroko zakrojone badania a ich owocem była niewielka, ale bardzo ważna w świecie slawistycznym książka „Wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka” (Popowska-Taborska, 1991), która doczekała się kilku wydań, także w przekładzie na język słoweński (1993, 2005, 2014). W trakcie prac zgromadzona została kartoteka, dokumentująca dotychczasowe poglądy na pochodzenie Słowian i ich pierwotne siedziby. Krytyczny przegląd stanowisk różnych uczonych z wielu krajów, systematyzacja poglądów, rzeczowy namysł nad argumentacją dotychczasowych badaczy oraz bogactwo przykładów (w tym nazw własnych) sprawiły, że książka cieszyła się ogromnym zainteresowaniem — miała cztery wydania, została również uhonorowana Nagrodą im. Kazimierza Nitscha.

W książce przeanalizowano różne nazwy własne: hydronimy, etnonimy i antroponimy. Chciałabym szerzej wspomnieć o pierwszej grupie nazw. W dyskusjach o etnogenezie Słowian od dawna wykorzystywano argumenty związane z europejską hydronimią, kreśląc możliwe trasy wędrówek różnych grup etnicznych. Realizowane pod koniec XX wieku duże projekty badawcze, poświęcone systematycznemu i szczegółowemu opisowi nazw wodnych w Niemczech, Polsce i innych krajach naszego regionu, rozbudziły na nowo nadzieję na wyjaśnienie zagadki pochodzenia i praojczyzny Słowian. Problematyka hydronimiczna była w dodatku o tyle bliska Hannie Taborskiej, że właśnie w Instytucie Slawistyki PAN opracowano kilka monografii nazw rzecznych Polski; dyskusje hydronimiczne stałe nieomal towarzyszyły zarówno zebraniom naukowym, jak i rozmowom w gronie koleżeńskim. W tym czasie zorganizowano również liczne konferencje poświęcone nazwom wodnym, w tym ważną IX konferencję Komisji Onomastyki Słowiańskiej przy Międzynarodowym Komitecie Slawistów w 1986 roku w Mogilanach. Hanna Taborska wystąpiła tam z referatem o użyteczności danych na temat hydronimii w badaniach nad etnogenezą Słowian. Zapamiętałam Jej wystąpienie, ponieważ bardzo poruszyło słuchaczy swoim sceptycyzmem wobec daleko idących oczekiwań wielu hydronomastów (zwłaszcza mniej doświadczonych) co do ustalenia prakolebki słowiańskiej. Mówiła: „Abstrahując od szczegółowego rozpatrzenia licznych (często wykluczających się wzajemnie) etymologii wielkich rzek obszaru słowiańskiego, skłonni dziś jesteśmy przychylić się do mniemania, iż większość z nich nie jest bezpośrednio słowiańskiego pochodzenia (a w każdym razie nie spełnia wymienionych wyżej trzech postulatów dotyczących: przejrzystości znaczeniowej, słowiańskiej motywacji słowotwórczej i wyraźnych paralel w innych częściach Słowiańszczyzny). Z kolei nazwy rzeczne spełniające owe trzy warunki uważać należy — jak to już zostało wyżej powiedziane — za twory zbyt nowe, by można je było wiązać z czasami sprzed historycznie udokumentowanych dziejów Słowian. Na tych dwóch spostrzeżeniach opieram właśnie swój sceptycyzm na temat przydatności faktów hydronimicznych w dociekaniach nad słowiańską etnogenezą i topogenezą” (Popowska-Taborska, 1989, s. 31). Przedstawione wówczas

poglądy powtórzyła później we „Wczesnych dziejach Słowian w świetle ich języka” (1991). Potwierdziła je również w kilku innych artykułach⁴, w tym polemicznych wobec stanowiska Witolda Mańczaka czy Zbigniewa Babika (Popowska-Taborska, 2001a, s. 45–48, 2001b, s. 329–335). Jej stanowisko, nawołujące do dużej ostrożności w wyciąganiu wniosków etnogenetycznych na podstawie często późnej, niepełnej lub wielokrotnie przetworzonej dokumentacji, było istotnym elementem dyskusji naukowej toczącej się wiele lat, zresztą nie tylko w Polsce. Podobną powściągliwość, jak w przypadku danych hydronimicznych, wykazywała w badaniach nad etnonimami i choronimami. Wyniki badań prezentowała nie tylko we wspomnianej książce o wczesnych dziejach Słowian, ale i w różnych artykułach, m.in. o nazwach *Słowianie*, *Serb*, *Kociewie*, *Europa*. Zgodnie ze swoimi zainteresowaniami badaczka nazwy te analizowała głównie pod kątem etymologii oraz funkcjonowania w różnych językach i dialektach słowiańskich.

Istotnym elementem działalności naukowej Hanny Taborskiej było uczestnictwo w rozlicznych konferencjach, w tym poświęconych nazwom własnym, poczynając od I Ogólnopolskiej Konferencji Onomastycznej w Szczedrzyku, gdzie wygłosiła referat o roli onomastyki w rozważaniach etnogenetycznych (Popowska-Taborska, 1982). W kolejnych latach zawsze zapraszana była na cykle OKO i MiOKO. Jej referaty dotyczyły najczęściej dawnych antroponimów i etnonimów słowiańskich, zwłaszcza staropolskich, kaszubskich i łużyckich. Bywało, że natchnieniem dla tych wystąpień była praca nad „Słownikiem etymologicznym kaszubszczyzny” (1994–2022), kolejnym wielkim dziełem Hanny Taborskiej (we współautorstwie z Wiesławem Borysiem). Słownik ten zawiera nieco osobnych haseł onomastycznych (np. *Bóženka*, *Kabatk*), ale przede wszystkim nazwy własne cytowane są jako materiał przykładowy, poświadczający użycie danego leksemu lub dane zjawisko fonetyczne.

Osiągnięcia badawcze Hanny Taborskiej doceniało i środowisko naukowe, i władze państwowe. Była członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Językoznawczego, Komitetu Słowianoznawstwa PAN, Gdańskiego Towarzystwa Naukowego i Instytutu Kaszubskiego. Otrzymała tytuł *doctora honoris causa* Uniwersytetu Gdańskiego (1999). Uhonorowano ją Złotym Krzyżem Zasługi (1973) i Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski (2002). Za „Atlas językowy kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich” otrzymała Nagrodę (zespołową) Sekretarza Naukowego PAN (1977), za „Wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka” — Nagrodę im. Kazimierza Nitscha (1993), wreszcie — za wybitne osiągnięcia naukowe („Słownik etymologiczny kaszubszczyzny”), wspólnie z Wiesławem Borysiem — Nagrodę Prezesa Rady Ministrów (2012).

⁴ Można tu też dodać Jej recenzję książki J. Udolpha „Studien zu slavischen Gewässernamen und Gewässerbezeichnungen. Ein Beitrag zur Frage nach der Urheimat der Slaven”, zamieszczoną w „Roczniku Slawistycznym” (Popowska-Taborska, 1981).

Na zakończenie tych fragmentarycznych z konieczności wspomnień chciałabym dodać kilka słów o Jej zaangażowaniu w działalność Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Zostało ono reaktywowane przez dawnych członków w 1980 roku w celu stworzeniu strefy swobodnej wymiany myśli i twórczości naukowej niezależnej od ciasnych ram instytucji państwowych. Hanna Taborska należała do wąskiego grona pierwszych językoznawców, przyjętych do Towarzystwa po restytucji (1982). Z wielkim entuzjazmem i energią podjęła działalność w Wydziale I Językoznawstwa i Literatury, uczestniczyła w comiesięcznych zebraniach naukowych, inicjatywach wydawniczych i konferencjach. W latach 1992–1994 przewodniczyła Wydziałowi I, a od 1996 roku opiekowała się zespołem opracowującym bibliografię językoznawstwa slawistycznego w ramach prac Językowej Komisji Slawistycznej przy Wydziale I.

Świadectwo Jej stosunku do nauki, którą prawdziwie żyła, dała prof. Ewa Rzetelska-Feleszko w pięknym życiorysie, zamieszczonym w zbiorze „Symbolae slavisticae. Dedykowane Pani Profesor Hannie Popowskiej-Taborskiej” (1996, s. 7–18). Przyjaciołom, kolegom i współpracownikom trudno pogodzić się z odejściem tej wspaniałej uczonej. Była obdarzona niezwykłym poczuciem humoru, ciepłym i inteligentnym, bez zjadliwości i pogardy. Bardzo mi brakuje Jej rad, niezawodnego wsparcia, uśmiechu i dobrych, przedziwnie błękitnych oczu.

LITERATURA

- AJK = Stieber, Z. i in. (red.). (1964–1978). *Atlas językowy kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich* [Linguistic atlas of Kashubian and neighboring dialects] (t. 1–15). Wrocław–Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Boryś, W., Popowska-Taborska, H. (1994–2022). *Słownik etymologiczny kaszubszczyzny* [Etymological dictionary of Kashubian language] (t. 1–4). Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Handke, K. (2004). Zarys dziejów Instytutu Slawistyki Polskiej Akademii Nauk [An outline of the history of the Institute of Slavic Studies of the Polish Academy of Sciences]. W: K. Handke (red.), *50 lat slawistyki w Polskiej Akademii Nauk (1954–2004). Księga jubileuszowa Instytutu Slawistyki PAN* (s. 11–30). Warszawa: Slawistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Handke, K., Popowska-Taborska, H. (1978). Słowotwórcza problematyka obszaru objętego ankietą AJK [Word formation issues in the area covered by the AJK survey]. W: *Atlas językowy kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich* (t. 15, s. 90–109, mapa 28). Wrocław–Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Popowska-Taborska, H. (1960). O przezwiskach nauczycieli [About teachers' nicknames]. *Język Polski*, 40(2), 113–121.
- Popowska-Taborska, H. (1965). *Dawne pogranicze językowe polsko-dolnołużyckie w świetle danych toponomastycznych* [The former Polish-Lower Lusatian linguistic borderland in the light of toponomastic data] (Prace Językoznawcze PAN, nr 44). Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Popowska-Taborska, H. (1979). W sprawie interpretacji pomorskich nazw miejscowych typu *Dobrcz, Drzewicz, Sulęcyno* [On the interpretation of Pomeranian place names such as *Dobrcz, Drzewicz, Sulęcyno*]. *Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej*, 18, 95–106.

- Popowska-Taborska, H. (1981). [Recenzja książki/Review of the book: J. Udolph, Studien zu slavischen Gewässernamen und Gewässerbezeichnungen. Ein Beitrag zur Frage nach der Urheimat der Slaven]. *Rocznik Sławistyczny*, 42, 76–83.
- Popowska-Taborska, H. (1982). Rola onomastyki w dociekaniach etnogenetycznych (podstawowe założenia badawcze) [The role of onomastics in ethnogenetic investigations (basic research assumptions)]. *Onomastica*, 27, 242–248.
- Popowska-Taborska, H. (1989). Stopień użyteczności danych hydronimicznych w rozważaniach nad etnogenezą Słowian [The degree of utility of hydronymic data in reflections on the ethnogenesis of the Slavs]. W: K. Rymut (red.), *Hydronimia słowiańska. Materiały z IX Konferencji Komisji Onomastyki Słowiańskiej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów, Mogilany, 16–18 IX 1986 r.* (s. 25–31). Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Popowska-Taborska, H. (1991). *Wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka* [The early history of the Slavs in the light of their language]. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Popowska-Taborska, H. (1993). *Wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka* [The early history of the Slavs in the light of their language] (wyd. 2). Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Popowska-Taborska, H. (2001a). Co językoznawca powiedzieć może o wczesnych dziejach Słowian [What a linguist can say about the early history of the Slavs]. W: W. Mańczak (red.), *Pracjeczna Słowian. Zbiór wypowiedzi* (s. 45–48). Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Popowska-Taborska, H. (2001b). Dwa niepokojące wydarzenia na marginesie dyskusji o etnogenezie Słowian [Two worrying incidents on the margins of the discussion on the ethnogenesis of the Slavs]. *Onomastica*, 46, 329–335.
- Popowska-Taborska, H. (2004). U samych początków (1954–1956) [At the very beginning (1954–1956)]. W: K. Handke (red.), *50 lat sławistyki w Polskiej Akademii Nauk (1954–2004). Księga jubileuszowa Instytutu Sławistyki PAN* (s. 33–42). Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Popowska-Taborska, H. (2005). *Zgodnja zgodovina Slovanov v luči njihovega jezika* [The early history of the Slavs in the light of their language] (tłum. K. Kenda-Jež). Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša.
- Popowska-Taborska, H. (2014). *Wczesne dzieje Słowian w świetle ich języka* [The early history of the Slavs in the light of their language] (wyd. 3). Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Rzetelska-Feleszko, E. (1996). Życiorys naukowy Profesor Hanny Popowskiej-Taborskiej [Scientific biography of Professor Hanna Popowska-Taborska]. W: E. Rzetelska-Feleszko (red.), *Symbolae slavisticae. Dedykowane Pani Profesor Hannie Popowskiej-Taborskiej* (s. 7–18). Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Rzetelska-Feleszko, E. (red.). (1998). *Polskie nazwy własne: Encyklopedia* [Polish proper names: Encyclopaedia]. Kraków–Warszawa: IJP PAN.
- Rzetelska-Feleszko, E., Cieślíkowa, A., Duma, J. (red.). (2002–2003). *Słowiańska onomastyka: Encyklopedia* [Slavic onomastics. Encyclopedia] (t. 1–2). Warszawa–Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie.
- Rzetelska-Feleszko, E. (2004). Prace z zakresu onomastyki [Works in the field of onomastics]. W: K. Handke (red.), *50 lat sławistyki w Polskiej Akademii Nauk (1954–2004). Księga jubileuszowa Instytutu Sławistyki PAN* (s. 91–108). Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Siatkowski, J. (1978). Instytut Słowianoznawstwa PAN i jego geneza [The Institute of Slavic Studies of the Polish Academy of Sciences and its origins]. *Biuletyn Sławistyczny*, 3, 4–16.
- Taszycki, W. i in. (red.). (1972–2020). *Bibliografia onomastyki polskiej* [Bibliography of Polish onomastics] (t. 2–9). Warszawa–Kraków: PWN.
- Wrocławska, E. (2015). Hanna Popowska-Taborska — profesor, mentor, magistra vitae, koleżanka [Hanna Popowska-Taborska — professor, mentor, magistra vitae, colleague]. *Zeszyty Łużyckie*, 49, 3–24.